

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino
Lugduni, M. DC. LXXX.**

115. An donatio facta absenti, & nondum acceptata iuramento firmetur?
Et an si per simplicem donationem, vel promissionem factam absenti, rite
tamen ab aio legitime pro basente acceptatam, me ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

donator retrocedere, eisdem ante absentis acceptationem?
Et quid si donatio sit firmata iuramento?
Et in praedicto casu quatuor valde notanda considerari de-
bent, quae in textu huius Resolutionis explanantur &
docentur. Ex p. 8. tr. 6. cl. 98.

Suprà in Ref. §. 1. **D**E hoc casu pauca suprà diximus. Non obstantibus Notarij stipulatione, posse adhuc reuocari ante absentis ratificationem, donationem, vel promissionem, à Notario absentis nomine acceptatam, docet Megala, in 2. lib. 2. c. 1. 1. quast. 1. n. 11. Baldus conf. 200. incip. verba, vol. 2. Paul. de Castro conf. 195. incip. Visti, n. 2. vol. 2. Curtius iunior, conf. 55. incip. Pro habenda, n. 9. & 10. Natta conf. 253. n. 8. & conf. 315. n. 1. Alciatus in c. cum contingat, de iureiur. n. 230. prope finem, dicens esse communem opinionem, qui hoc ampliat n. 242. etiam si donatio firmata sit iuramento. Tiräquel, tr. de iure conf. 3. par. limitat. 3. n. 8. & seq. Albericus in l. non enim, col. 1. ff. de adop. Molina de primog. lib. 4. c. 2. n. 69. & seqq. Ioseph Ludouicus de iurisdictione l. 29. n. 7. 11. & 17. Bertazol. de clausulis claus. 18. gloss. 7. n. 2. & 3. & vbi plures alios refert, qui vel hoc non asserunt, vel potius contrarium dicunt. Et hanc opinionem secutus est Sanchez lib. 5. de matr. disp. 7. n. 1.

2. Probat Sanchez hanc sententiam. Primo, quia nullus reperitur textus, qui tribuat facultatem Notario stipulandi pro absente extra iudicium, leges enim id concedentes, si bene expendantur, loqui videntur in iudicio, l. 1. §. exigere, C. de magist. conuen. l. non aliter, ff. de adop. Secundo, quia licet statuto caueatur, ut alter stipulari possit, intelligitur secuta absentis ratificatione, ut docent Paulus, Alexander, Curtius, Decius, quos referunt & sequuntur. Molina lib. 4. de primog. c. 2. n. 63. Burg. de Paz q. 10. ciuil. n. 11. Gutt. c. quamuis pactum, in prin. n. 56. ergo quamuis leges concederent, posse Notarium stipulari pro absente, intelligi debet secuta absentis ratificatione.

3. Verum ego, saltem ex generali ac recepta consuetudine, dicendam existimo cum aliis posse Notarium pro absente stipulari, eo quod est persona publica, nec posse promissorem vel donantem retrocedere, etiam ante absentis ratificationem. Hanc opinionem tenent Alex. conf. 53. incip. in causa 5. vol. 7. Corn. conf. 2. vol. 4. vers. Praterea ius & alio. Ruin. conf. 172. vol. 1. n. 15 & Clarus 119. n. 7. vol. 1. Socinus iunior conf. 65. n. 2. & 9. dicens, omnes ita tenere. Paris. conf. 88. n. 90. vol. 3. Goz. conf. 87. n. 14. Roland. conf. 19. n. 16. & seq. vol. 1. dicens, de consuetudine hoc ubique approbati. Couarr. lib. 1. var. c. 14. n. 11. & seq. Iulius Clarus lib. 4. recept. §. donatio, q. 13. vers. Primo ego casu. Guttier. c. quamuis pactum, n. 54. Olalch. dec. 33. Nauarr. de iureiur. conf. 60. n. 10. Seraph. de priuilegiis de iuram. priuileg. 24. n. 4. Roman. conf. 511. incip. In causa consultationis, n. 1. vbi additio, in verb. stipulandi, dicit magis communem Boërius, q. 523. in fin. Tobias Nonnius conf. 56. n. 24. Molina l. 2. de iustit. disp. 264. vers. Quarto, tanquam opinio. Fabius Turrer. conf. 60. vol. 2. Seraphin. dec. 84. n. 10. Rota Auenionens. dec. 91. n. 3. Surd. dec. 111. n. 5. & seq. Decianus conf. 1. n. 23. lib. 3. dicens, esse communem. Causalean. dec. 42. seu 13. de contr. n. 15. Afflict. par. 1. super conf. Regni, rub. 73. c. Baudos omnes, n. 41. Cephal. conf. 33. vers. Quarto loco. Marilian dec. 19. n. 10. Milanens. dec. Sicil. n. 4. & seq. lib. 2. Guid. Pap. dec. 49. Menoch. conf. 92. n. 67. vol. 1. Rodrig. l. 1. Sum. c. 95. n. 1. Ioan. Francisc. de Ponte, conf. 120. n. 6. vol. 2. Camil. Bortel. conf. 64. n. 15. Ioan. Baptista Cost. de retror. c. 10. effect. 3. n. 4. & de re integra, disp. 27. Cardinalis Tusch. l. 7. litera S. concl. 703. n. 19. qui hoc extendit ad omnem officialem publicum, ut possit pro alio stipulari in iis quae spectant ad officium suum. Paschalis de virib. par. potest. p. 4. n. 47. Et ita hanc sententiam in donatione facta Ecclesiae tenet Naldus, in Summa, verbo. donatio, n. 22. qui postea

n. 24. docet absolute donationem stipulatam per Notarium nomine absentis non posse reuocari.

4. Et circa praesentem questionem, praeter Doctores citatos, vide Didacum Narbonam, de aetate, & c. an. 15. q. 15. n. 11. vbi ex communi sententia Doctorem firmat. Absenti facta donatio, pro quo Notarius, aut alia quauis legitima persona stipulatur, statim absque ulla ipsius absentis ratificatione valet. Quidquid in contrarium praeter adductos Doctores, pro prima sententia doceat Marcus Antonius var. resol. lib. 2. resol. 40. n. 14. Molina Iuriconsultus lib. 4. de primog. c. 2. n. 67. Paulus dorus lib. 2. c. 3. n. 36. Azevedus in lege 2. n. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat. Gutierrez in c. quamuis pactum, n. 53. de pact. in 6. & alij penes ipsos.

Vnde cum hac sententia sit etiam probabilis, si quis illam sequi veller, quatuor considerare debet.

5. Primum est, non requiri expressam acceptationem donatarij, sed sufficere tacitam. Vt si abiens habeat notitiam illius, & non contradicat, sicut dicunt communiter Doctores de donatione facta praesenti & tacenti. Ratio autem est, quia eo ipso consentire dicitur, si absenti, cum ibi notatis per Glossam & Doctores, C. si certum petatur. Sic Panormitanus, & Felinus, in c. nonne, de praesumpt. Guid. Pap. conf. 23. n. 12. Rolandus à Valle conf. 19. n. 3. vol. 1. & conf. 4. n. 28. vol. 2.

6. Secundum est, eam sententiam esse veram in hoc sensu (vt ait etiam Thesaurus dist. dec. 70. n. 5.) nempe, quod per stipulationem Notarij acquiritur quidem actio absenti post factam donationem, non quidem irrevocabiliter, sed reuocabiliter ante acceptationem: quare si acceptetur illa donatio ab absente post reuocationem etiam citatam à donante factam, ut quia rem illam alteri donauit, non tenet dicta acceptatio, quoniam iam alteri tertio ius quæsitum est. Idem aliter. Vrsill. in addit. ad Affl. dec. 361. n. 43.

7. Tertium, quod si à donante non reuocetur, neque tacite, neque expresse, & moriatur ipse donans, siue ante mortem donatarij, siue post, donatio subsistet, & haeredes donatarij, siue ipse donatarius, poterunt ab haeredibus donantis rem donatam petere. Ratio est, quia illa donatio erat ex parte donantis valida, & perfecta, quauis reuocabilis, vt colligitur ex l. nec ambigi, C. de donat. nec fuit ante acceptationem reuocata: ergo poterit donatarius eam post mortem donantis acceptare, & consequenter etiam eius haeredes, quia ipsius personam representant. Ita Couarr. rub. de test. par. 3. n. 13. paulo ante finem, Molina alios referens lib. 4. de primog. c. 2. n. 77. in fine, & alter Molina l. 2. de iust. disp. 64. §. iuxta haeredes dicta. Sanchez de matr. lib. 1. disp. 6. n. 6. & alij.

8. Quartum, quod si donatio ante acceptationem donatarij reuocata non fuit à donante, post mortem ipsius donantis non poterunt eius haeredes illam reuocare, quia ius reuocandi non transit ad haeredes. Sic Bartolus, & alij, in l. qui Romas, §. Flavius, ff. de verb. oblig. Molina alios referens, lib. 4. de primog. c. 2. n. 76. & seq. Couarr. rub. de test. p. 3. n. 14. Vincent. de Franch. dec. 329. n. 2. Iul. Clar. lib. 4. recept. §. donatio, q. 13. ad finem. Thesaur. dec. Pedemont. 70. n. 9. in fine, Sanchez lib. 1. de matr. disp. 6. n. 5. & alij.

RESOL. CXV.

An donatio facta absenti, & nondum acceptata iuramento firmetur?

Et an per simplicem donationem, vel promissionem factam absenti, rite tamen ab alio legitime pro absente acceptatam, me obligem, possim iuxta conscientiam eam reuocare, si is, qui pro absente acceptauit, in reuocatione conueniat?

Et an si donatarius moriatur, antequam sciat, raramque habens donationem, siueque acceptationem pro se rite factam,

Sup. hoc infra in Ref.

factam ab eo qui iure poterat acceptare ius quod donatarius ex tali donatione habeat, transeat ad heredes: possitque donationem ratam habere, & acceptare? Ex part. 3. tr. 6. Ref. 99.

Respondeo Faustus in Spec. Confess. dist. 20. q. 56. esse validam & obligatoriam, non quidem ratione donationis, sed ratione vinculi Religionis sumptu perditur; ne videlicet in telem infidelis donationis Deus adducatur. Verum ipse homo in cuius gratiam facta fuit donatio, nullam inde ius acquirit in rem donatam, quia non ei fuit data fides, aut ab eo acceptata, ideoque talem donationem inuito donatario posse in alia pia opera commutari à Prælo, iuxta mentem Caceriani opusculi. 2. tr. 1. q. de votis. 3. Molina 1. 2. diff. 263. Sylvestri. 1. 1. q. 6. & aliorum.

2. Sed hinc obiter tangenda sunt aliqua: & Primum, quæro, an per simplicem donationem, vel promissionem factam abienti, ritè tamen ab alio legitime pro absente acceptatam, me obligem, possim tuta conscientia eam reuocare, si is qui pro absente acceptavit, in reuocatione consentiat? Multi, vt refert Couarruias, 1. 1. rubr. de test. p. 3. n. 13. & l. 1. var. c. 14. §. 3. n. 1. affirmant. Alij verò, vt Couarru. loc. cit. negant ex eo fundamento, quia ià tertio ex dispositione legum est ius acquiritum, quo illum priuare non potest. Cæterum Rebellus p. 2. de oblig. lib. 10. q. 3. has duas opiniones conatur conciliare hoc modo. Si talis donatio, vel promissio facta fuit intuitu abientis, in neutro foro reuocari potest, secus si non intuitu abientis, in cuius gratiam donatio vel promissio cedit, sed intuitu presentis & acceptantis facta fuisse iuxta regulam illam: Per quascumque causas obligatio nascitur, per easdem resoluitur, de leg. iur.

3. Item quæro, an si donatarius moriatur, antequam fiat, ratamve habeat donationem, siue acceptationem pro se ritè factam ab eo qui iure poterat acceptare, ius quod donatarius ex tali donatione habebat, transeat ad eius heredes, possintque donationem ratam habere, atque acceptare? Huius questionis partem affirmatiuam alitum Molina 1. 2. de iust. diff. 264. Couarr. in rub. de test. p. 3. n. 13. & leg. 1. var. c. 14. n. 12. & Clar. lib. 4. sent. §. donatio. q. 3. & probant, quia ex acceptatione eius qui iure poterat acceptare, donatarius acquiritur ius integrom, & perfectum ad rem promissam, ac proinde eo defuncto, transit ad eius heredes. Partem tamen negantem tenent Tiraquellus, & multi alij relati à Couarr. loc. cit. Cæterum Rebellus p. 2. de oblig. lib. 10. q. 3. putat in hoc casu examinandam esse diligentem voluntatem donantis: si enim ex iudiciis concurrentibus appareat, voluisse heredibus donare mortuo donatario, quia fortè eos non nouerat donator, nullamve eorum benevolentia prosequatur, tunc eius heredes nullum ius inde acquirunt, nec poterunt tuta conscientia re donata frui, secus verò si per contraria iudicia voluntas dandi ipsi conciliatur heredibus, vt si donator ipsi meret hereditibus, vel ipsorum procuratori rem tradidisset, vt colligitur ex l. sine qua, ff. rem ratam haberi, §. ante penult.

RESOL. CXVI.

An obligatio donatoris transeat ad heredes antequam donatio sit acceptata?

Et si donatarius mortuus est ante acceptationem donationis, vel ratificationem factam ab eo, qui poterat suo nomine acceptare, succedunt ne heredes illius in donationis acceptationem?

Et donatio facta infanti ante usum rationis, & à tabellione acceptata, vel ab alio, qui iure potest acceptare, est ne reuocabilis, an expectari debeat infantis ratificatio? Ex part. 3. tract. 6. Ref. 101.

Sunt hic duo dubia, videlicet, obijt donator, antequam donatarius acceptaret, aut ratam habe-

ret donationem suo nomine factam, tenetne talis donatio, ita vt heredes ad illam obligentur? Respondeo, Tenet quidem. Ita Molina iurista lib. 4. de primog. c. 2. n. 66. & Couarr. 3. p. rub. de test. n. 13. Ratio illorum est, quia heredes succedunt obligationi reali defuncti; cum igitur donator teneretur donationem acceptatam reddere, ita & illius heredes, licet ante obitum donatoris pro locorum longitudine acceptata sit.

2. Secundo quæro. Mortuus est donatarius ante donationis acceptationem, vel ratificationem factam ab eo, qui poterat suo nomine acceptare, succeduntne heredes illius in donationis acceptationem? Respondeo. In hac re attendenda est donatoris intentio, colligendaque ex probabilibus iudiciis, & iuxta eam iudicandum. Atque ita interpretanda sunt leges, quas pro vtraque parte adducunt Molina, & Couarruias locis cit.

3. Et tandem quæro. Donatio facta infanti ante usum rationis, & à tabellione acceptata, vel alio, qui iure potest acceptare, est ne reuocabilis, an expectari debeat infantis ratificatio? Respondeo expectanda est infantis ratificatio, & ante illam irreuocabilis est. Ita Couarr. 1. ref. c. 14. n. 13. probatque ex iure, cum multis iuris Doctoribus, quos refert. Imò Molin. iurista lib. 4. de primog. c. 2. n. 75. probabiliter credit huiusmodi donationem non egere acceptatione, sed acceptam esse à iure, vt in l. iubeamus. C. de emancip. lib. ad fin. Et hac omnia docet Fernandez in Exam. Theol. mor. p. 1. c. 16. §. 1. n. 4. & seqq.

RESOL. CXVII.

An donatio, quæ post unum alteri sit, possit in secundo ante acceptationem reuocari? Ex p. 3. tr. 6. Ref. 103.

Ad hoc dubium sic respondet Fernandez, in Exam. Theol. mor. p. 1. 16. §. 1. n. 2. Dedit Titius equum Petro, ea conditione, vt potest annum reddat Francisco, potest ne expleto tempore donationem illam secundam reuocare? Respondeo, Potest. Ita Bart. in l. qui Roma, §. Flauius ff. de verb. oblig. & multi alij quos refert Gomez, ad l. 2. Tauri, n. 29. Molin. iurista 4. de primog. n. 74. Nauarr. in Apol. redd. q. 1. moni. 71. Couarr. 1. ref. c. 4. Clarissimè id decernitur l. Aristos, ff. de don. vbi talis contractus appellatur innominatus: in contractu verò innominato licet, recedere, dum res integra est, iuxta leges & iura, quæ refert Couarruias, proximè citatus n. 217. Ratio totalis est, quia iste indicatur fuisse cōsensu tali modo donatis, vt noller intra tempus à se facultate reuocandi donationem abdicare. In foro tamen conscientia standum est donatoris voluntati, & non legi præsumptioni, ac si illa fuit absoluta, donatio tenet si non cōsisterit, quia donator post reuocationem obijt, standum probabilioribus iudiciis. Ita Fernandez, cui ex Iuriconsultis adde Larream in alleg. 1. §. 1. 2. alleg. 1. §. 1. n. 2. vbi ex Cumano, Aretino, Imola, Socino, Alexan. Iafone, Bald. Angelo, & alijs, probat donationem factam alicui, vt post eum alius substituatur, quamuis respectu primi donatarii, cui facta, non possit reuocari, tamè respectu secundi ante illius acceptationem mutari potest.

RESOL. CXVIII.

An promissio, seu donatio facta Ecclesie, vel ad piam causam ante acceptationem valeat, ita vt non possit per penitentiam reuocari? Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. Ref. 108. alias 107.

Non esse validam, & posse per penitentiam reuocari docuere Layman in Theol. mor. lib. 3. sent. 5. tr. 4. c. 1. n. 9. & alij penes ipsum, quia hæc est natura pollicitationis, vt ante acceptationem possit reuocari, neque aliud iure speciali positum in Ecclesiæ fauorem statutum reperitur. Ergo, &c.

2. Non reticeam tamen contrariam sententiam docere Molinam de iust. r. 2. tr. 2. diff. 262. n. 16. Felinum in

ult. & leg. etiam doctrinam Ref. 112. & §. eius not.

Sup. hoc sup. in Ref. 114. §. pen. & in Ref. 115. vlti.

Sup. hoc sup. in Ref. 11. & lege doctrinam Ref. 114. à princ. vsque ad §. Vnde. & infra in Ref. 110. §. 2. Vnde quid sentiat Vallobo circa hoc.

Quamuis non plenè satisfactum hoc lege tamen infra ex Ref. 112. doctrinam §. ult. & late in alio §. eius not.

Sup. hoc in Ref. seq. & sup. in Ref. 111. §. Sed hinc, eorum in princ. & lege etiam infra doctrinam Ref. 112.